

Demeritz
10.078

0 cm

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21

8

phil
Codurc

10028

Demeritz

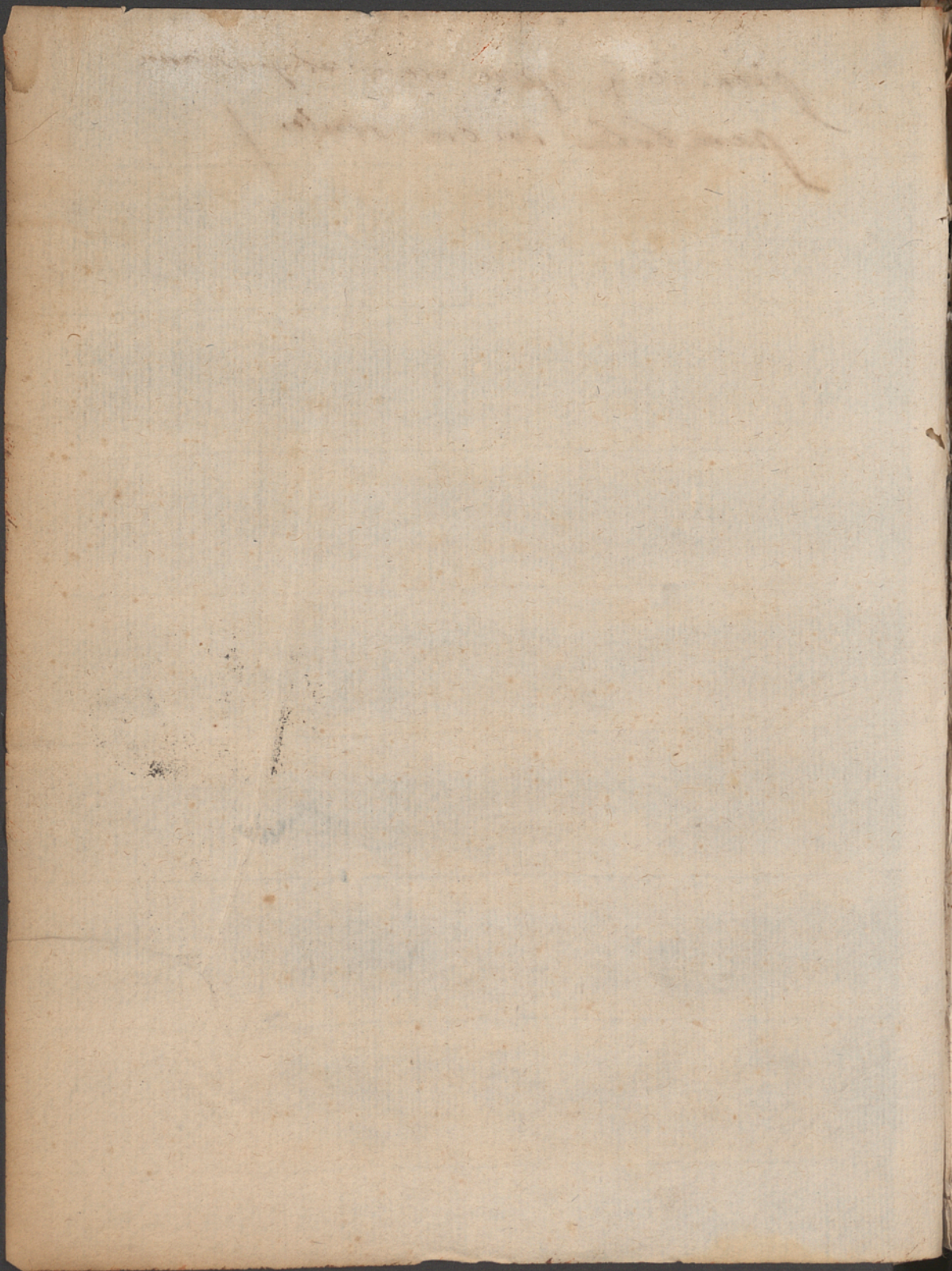
10.078

10.078

15

pro. 26. 9. spona est in aby manu
parabola in ore stulti.

QVOD DODAIM

Gen. 30. & Cant. 7. Mandragoræ non sint, sed Tubera.

Diatriba authore. Ph. Codurco.

VIDE rei sit דודאים Gen. 30. & Cantic. 7. quod nec alibi occurrit, multi viri docti ex veteribus & recentioribus quæsiuerunt. Græci Latinique mandragoras vertunt. Et per mandragoras herbam illam soporiferam, vulgo notam, intelligunt. Quibus ego assensum præbere nequeo. Ex utrôque verò loco claret esse aliquid quod in agro legatur, quòdque in precio sit, neque passim reperiat in omni loco, omnique tempore, quòdque sit grati odoris, & fortasse quod inter edulia, scitique saporis habeatur. His positis quæremus etiam nos per variarum appellationum vestigia, per sedulam vtriusque loci, & veterum commentatorum pensitationem, si quid verosimilius statuere valeamus. דודאים Hebræi interpretantur. יברוחם סיגלי סבסוכים Iarchius etiam dicit, esse Arabicè סמין Hebraicæ vocis origo est à nomine דודים vbera, mammæ vel à דודים amores. Quod dodaim vberum formam referant, vel quod conducant ad conciliandum amorem, & vberem inuent. Videntur etiam Chaldaicæ voces סבסוכים סיגלי à volubilitate, & rotunditate dictæ. Quæ omnia mandragoræ herbæ quadrant minimè. Sunt enim man-

dragoræ folia lactucarum per similia, radix bifida & longa. Mala non fert: sed grana multa, quæ nucis auellanae magnitudinem vix æquant, intra quæ semen est conditum, seminis pirorum simile, folia, grana, flos, radixque graueolens. Nulla flori gratia, nullus vsus totius plantæ, nisi ad soporem & stuporem conciliandum, ne punctiones, sectionesue sentiantur. Nec credendum Plinio referenti quibusdam in terris mala eius mandi, quod ab alio accepit, qui vocis similitudine deceptus Plinio imposuit: Existimauitque magedarim esse mandragoram. Nec dubito Græcos interpretes bibliorum, vocum magis quàm herbarum gnaros magedarim vocem Syriacam, vel Arabicam aut Cyrenaicam idem esse quod mandragoram putauisse: Cùm probè tenerent in Syria, & Arabia מַגְדָרִים esse magedaras, græcè idem esse quod mandragoras suspicati sunt. Ego verò coniicio magedarim vocem esse Arabicam vel Syriacam quæ caluariam significet & cranium, quia מַגְדָרִים terrificum significat, & terriculamentum; quod in satis defigitur ad fugandas auiculas, quod etiam nomen מַגְדָרִים significare videtur: vel à rotunditate, nam מַגְדָרִים est *αιακαφαλαίσις* Eph. i. Et מַגְדָרִים significat gutturis tuber, bronchocele, *le goetre*, & נַדְרִים variolas, tubercula. Tuber verò ita Cyrenaicè appellari propter cranij & caluariæ formam. Atque ex illa Cyrenaica tuberis appellatione per Africam perque Ægyptum familiari, quòd Cyrenaica tubera ab odore & sapore maximè commenduntur, Alexandrinos interpretes magedarim & mandragoram confudisse. Silphij autem & laserpitij tuberosam radicem in Cyrenaica prouincia magedarim dici, testes sunt Plinius & Dioscorides. Porrò tubera *κράνια* vel *κράνια* in Thracia constat esse appellata ex Plinio, Dioscoride, Athenæo. Et qui geranium vel ceraunium legunt vel emendant veram & germanam appellationem corrumpunt. Dicuntur etiam tubera græcè communiter ὕδρια; quòd maximè appetantur à suis. Vnde & tuberis alterum genus panis porcini vulgò appellatur. Leo Albertus lib. 9. descriptionis Africæ dicit tubera appellari Ara-

bicè habbazis. 737 Arabicè panis est. Tuberum nomina variant, vt & genera pro variis regionibus. Apud Athenæum lib. 2. tuber Cyrenaicum appellatur misy vel misum. Thracicè κράνιον siue istos: Sed variant lectiones. Alij enim habet ἴπος alij οἶτος. Leo Albertus laudato libro dicit Numidas appellare misum terfes. Notum est Massiliensibus tubera appellari: *tuferes*, nostris *trufes*. Hebræi dicunt חַבֵּזֶה esse herbam cuius flos est viola, & folium trifoliatum, quod à cyclamino non abludit. Et cyclaminus *חַבֵּזֶה נֹכַח* nomen habet, vt חַבֵּזֶה à rotunditate. Cyclaminus autem alterum tuberis genus est, diciturque tuber terræ, panis porcinus. Nam duo tuberum genera ponuntur, vnum sine radice, sine caule, si non ipsum tuber radix est. Alterum quod caulem & radices siue fibras præter tuber habet. De altero quod cyclaminus, tuber terræ, panis porcinus vocatur, Plinius ait, si radicem eius prægnans præterierit abortum sequi. Certum est cyclamini radicem prægnantibus esse noxiam, atque abortum facere. Ait idem Plinius, ferendum esse in omnibus domibus, si verum quod aiunt vbi fata sint non nocere mala medicamenta, & ea propter amuletum vocari. Ex illo duplici tuberum genere nata est tanta interpretum varietas vt quidam amuleti genus esse assererent. Alij contenderent esse edulium, & venerem iuuare. Alij esse violam & genus herbæ. Alij esse radicem quæ speciem humani corporis vel capitis referat. Sed חַבֵּזֶה significant primum tuberis genus. A quo alterum mutuatur panis porcini nomen, vt & tuberis. Tubera enim porci appetunt maximè, quaruntque ea subulci, vbi vident sues rostro impensius terram suffodere, præripiuntque vt plurimum suis. Dicitur est tuber, quod sit terræ vber, non modò ob externam formam rotundam & circularem, in qua sæpe visuntur instar papillarum prominentes & protuberantes glandulæ. Sed etiam propter interiorem substantiam, quæ fungosa est, & spongiosa mammaram instar. Tuber præbet speciem capitis humani & cranij. Tuber grati est saporis, & valde laudatur inter fercula in mensis: venerem

iuuat: vere crescit, & suauem odorem mittit. Et tubera
 cùm nascuntur suauem odorem mittunt, atque odore
 suo terram perfundunt. Et quæcunque de dodaim ex
 gemino illo loco & variis commentariis afferuntur tube-
 ribus adamussim quædrant. Est autem Cant. 7. eximius io-
 cus & manifesta allusio in dicto *παροιμιώδης*, הדודאים נתנו ריח,
 i. iamiam fragrant tubera, ad vberum & amoris nomen
 לך הדודאים נתנו ריח Cui continuè attexit sponsa.
 Quod videtur esse promptum è re rustica accommoda-
 tumque virginibus, quarum mammæ iam sororiant, quæ
 pubertatem ineunt, nupturiunt, vel nubiles euadunt,
 הדודאים נתנו ריח Quia tubera cùm primùm nascuntur, &
 crescere incipiunt, odorem suam mittunt. Ita sponsa ve-
 recundè significat primulùm se esse nubilem. Vt floris sui
 illecebrarum commendatione, amorem sponsi magis ac-
 cendat. Id sequentia verba confirmare videntur:

על פתחינו כל מגדים חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך

Quibus præfert illibatam se & intemeratam sponso vir-
 ginitatem asseruisse, vt spõsus aperta quasi vernantis horti
 ianua omnigenas delicias sibi conditas & seruatas decer-
 pere properet. Pertinet etiam ad veris descriptionem, quæ
 illic instituitur hoc dictum הדודאים נתנו ריח. Quia vere odo-
 rem suum mittere tubera incipiunt. Et ver suum, id est
 florentem ætatem hoc dicto sponsa non obscure signifi-
 care videtur. His nec leuibus rationum momentis persuasus
 planè sum dodaim esse tubera.

